

9(57) u 1878^m VI

CESTIUNEA BESSARABIEI

INTERPELATIUNEA

DOMNULUI

V. A. URECHIA

DEPUTATU ALU COLEGIULUI III DIN ISMAIL.

SEDINTA DE LA 26 IANUARIU 1878

BUCURESCI

Tipografia C. P. Conduratu, strada Germana, No. 2

1878

Domnilorū deputați,

În cestiuni de toate zilele și încă respectul cel mare ce am pentru această Cameră, mă face să fiu emoționat foarte mult, de cât ori iau cuvântul, cu cât într'o cestiune de importanța cele de astăzi! — Oratoriul vechi, D-lorū, avea un artist la spatele lor care le dedea tonul după care se și moduleze vocea, în vedere cu auditorul. Care va fi diapasonul, care va ridica cugetarea mea la înălțimea situațiunei? E patriotismul ne-îndoios al acelei bănci ministeriale și al Dv. al tuturilor, care va povățui cuvântul meu; mintea va îngădi cu tăcere inima nerăbdătoare.

Interpelarea ce mi propun a desvolta adî înaintea Dv. are de scop de a întreba pe guvern asupra situațiunei politice, ce evenimentele din urmă a putut face, ori sînt în ajun de a face patriei noastre, și cu deosebire asupra unei cestiuni și mai durerose încă, pe care Dv. ați înțeles-o din forma anunțătoare a interpelațiunei mele.

D-lorū, toate adresele pe cari Dv. v'ați socotit dator a le trimite tronului ca răspuns la mesagiuri de deschidere, de cînd sîntem în această Cameră, au dat neconținut una și aceeași direcțiă politică guvernului nostru. Negreșit această direcțiă politică nu a înțelinit totu-de-una o unanimitate perfectă, dîr trebuie să o recunoscem în momentele solemne ca cele de astăzi,

că chiar și acele voci, cari se împotrivesc la acea directivă, o făceau diferindă mai mult de vedere cu noi asupra mijloacelor de câtă asupra scopului. Și care a fostă D-loră acelă scopă ? Acela care trebuie să fie ală ori-cărei politice naționale : străduința și lupta pentru mănținerea neștirbită a individualității naționale și pentru asigurarea în timpă pacifică a dezvoltărei seale câtă mai repede și mai înlesniciosă.

Politica unei națiuni, rezultată ală voinței și inteligenței națiunei, duce cu sine meritulă și demeritulă seă : a vedea scopulă, a'lu urmări cu străduință și, cândă se pare că deviamă de la dănsulă totă la dănsulă a tinde, étă negreșită o directivă politică; étă unde trebuie să tindă totă d'a-una guvernele năstre și étă unde ați împinsă pe celă actuală să mērgă. În acēsta, D-loră, nu facemă de câtă să urmămă vechia deprindere strebună, căci nu nēmului nostru românescă i se va tăgădăni meritulă de a fi sciută scopulă și a'lu fi urmărită cu stăruință; nu lui se pôte tăgădăni meritulă de a fi voită să rămână ca națiune de sine stătătoare, cu individualitate proprie a ei. Dér, D-loră, a înțelege scopulă. a'lu voi și a'lu și realiza nu este totă una. De multe ori națiunile ca și individele întâmpină, în calea loră, rezistențe, stavile, pe cari le numimă fatale, fatale căci nu atărnă de voința națiuniloră a le întâlni seă nu în calea loră și pentru că numai cu mari lupte se potă înlătura. Atărna ore de națiunea năstră ca să aibă o altă situațiune topografică ? Atărna ore de ai năștrii stremoși ca să aibă alți vecini, vecini cari să fie mai apropiați cu inima de noi de câtă cei pe cari sôrta 'i-a pusă în jurulă țerei năstre ? Negreșită că nu. Apoi în contra acestoră factori fatali aă luptată totă d'a-una, la nevoie chiar cu spada Români, și tot d'a-una cu mintea. Din mintea sa Românulă a făcută pârghia cu care a înlăturată din cale acele stavile cari se opuneaă în mersulă seă.

Călătorulă, D-loră, stă aimită înaintea piramideloră de la Giseh; elă însă nu rămâne în admirațiune înaintea blocuriloră de marmură ale loră, înaintea lucrului brută,

în sine, — fiindă-că ori-ce munte eşită din mâna lui Dumnezeu îi oferă blocuri de piatră multă mai mari decât ale piramelor, — călătorul rămâne uimit înaintea acelor coloşi pentru că 'şi aduce aminte că sunt opera mânilor slabe ale omului. Aşa omul inteligent care citeşte istoria adevărată a Orientului, trebuie să stea uimit, vedându lupta gigantieă, de 18 secole, a unei naţiuni mici, în raport cu marii şi puternicii ei vecini, pentru a'şi păstra individualitatea sa ! A'şi ţine neatârănarea ţerei lor, întregimea hotarelor ţării, etă scopul, etă politica străbunilor nostri. Când ei erau în câmpul de luptă, ei strigau, ca Costin : „se nu dăm locul, fraţilor, căci el este stropit cu sângele părinţilor nostri,“ şi când bătăia se sfârşea — mă înşel, ea nu s'a sfârşit încă până acum, — când bătăia se curma, voiesc să dic, se curma, pentru un scurt timp, atunci Românul pregătea mijloace pentru luptele viitoare. Cum ? Pe calea alianţelor noi, alianţe ce le însemna admirabila lor maturitate politică, alianţe nu basate pe sentimente nici chiar pe religie, pentru că religia cea mare a stremozilor a fost conservarea intactă a naţionalităţii (aplaus) şi teritoriului patriei. Dovadă că acesta a fost în tot d'una mobilul unic ce l'a condus în politica lor, este alianţa lor cu Turcii.

D-văstră d'impreună cu guvernul actual nu aţi scăpat din vedere şi în împrejurările de faţă direcţiunea politicii noastre naţionale. Ştiu că un d. deputat de talent şi de inimă, care a lăsat un gol în sinul acestui parlament, a articulat altă dată o adevărată acuzaţiune cum că noi ne-am lepădat de Turcia, că ne-am depărtat, că am lăsat de o parte politica pe care trebuia să o urmăm, politica testamentului lui Ştefan cel Mare. Errorea acestui bărbat a provenit de acolo, cred, că el a considerat alianţa propusă de Ştefan-Vodă ca scop, era nu ca mijloc, pe când trebuia din contră să o socotescă ca un simplu mijloc către scop.

În adevăr, când alianța cu Turcia încetă d'a fi un mijloc bun, nemerit pentru a ajunge la scopul nostru, când ea nu mai fu mijlocul de asigurarea neamului, independenței țării noastre, ore greșit-au Domnii urmași ai lui Ștefan cel Mare, cari au voit și au lucrat de a rupe cu Turcia și de a se apropia de alți vecini și mai în urmă de Rusia ?

Încă pe la jumătatea secolului al 15-lea Românii luară în băgare de seamă născându-se puterea Rusilor. În partea în care Alecsandru cel Bun află pe Sfîndrigeloni, Ștefan chiar găsi un factor nou politic cu care intră în alianță și de înrudire. Acum, D-lor, fa-sele prin care au trecut relațiunile noastre cu noul factor al politicii din Orient, cu Rusia, negreșit sunt de domeniul istoriei, și nu intră în cadrul unei interpelațiuni ca acesta; cu toate acestea, fiindcă tocmai este cestiunea astăzi de regularea Orientului — pentru că tocmai astăzi se vorbește de deslegarea necesară a cestiunii Orientului — nu cred că ar fi rău venită înaintea D-văstră o mică amintire a rolului mic ce noi am putut avea în această cestiune, mai înainte de ce Rusia s-a fiă luat în mână ea frânele politicii în Orient.

D-lor, cestiunea aceasta a Orientului a fost ca nisea friguri care, în loc de a veni la câte două zile, venia la fie care secol; dără, ca să nu mergă prea departe cu aceste amintiri istorice, voi lua, de exemplu, secolul al 18-lea și 17-lea. Ce găsim pe la anii 1670—1690? Pe atunci încă, D-lor, se dicea că Turcii au să fie goniti din Europa; că are să se sfârșescă cu imperiul turcesc. Pe atunci aveau dreptate să dică așa, pentru că Leopold al Austriei vedea oștirea turcescă fugind din jurul Vieni; pentru că Peloponesul era luat de Venezieni, pentru că Transilvania, Ungaria, Sclavonia erau scăpate de jugul Turcilor.

Ei bine, pe atunci era aci un Domn, Șerban Cantacuzino; acest Domn cât de mic era, a trebuit să apese mult în cumpăna politicii vremilor de atunci, de ore-ce împăratul Leopold fu silit să compeze cu el pen-

tru a merge mai departe în contra Turcilor și să comp-
teze până într'atâta, în câtă s'î promită tronul Constantinopolului, și acesta nu pentru că Șerban Cantacuzino dispunea de veri o 40 de tunuri și de o oștire numerosă, ci pentru că elu era adevăratul pivotu în jurul căruia gravita lucrurile și omeni din Orientu. În adevăr, la curtea lui Șerban petrecea Patriarchulu de Constantinopolu; în scôilele lui Șerban reînvăța grecii patriotismul; cu banii țerii lui Șerban se întrețineu bisericile creștine ale slavilor din imperiul turcescu. Șerban scotea din domnia Moldovii Domnii contrari alianței creștine contra Turcilor. Șerban chiamă la această alianță prin emisari bosniaci, pe țarii Petru și Ionu Alexievici, cari declarau, ca și Leopold, că tronul Constantinopolu are să fie alu lui.

Ei bine, pentru ce alianța creștinilor nu a isbutit? Pentru că mulți din acei aliați aveau scopuri ascunse și erau de rea credință. Impăratul Leopold trata cu Constantin Cantemiru în secretu de Sobiesky, și lui Sobiesky i promitea Moldova, și pe cându Leopold promitea lui Șerban tronul Constantinopolu, Veterani intra cu armatele imperiale în Muntenia! Atunci Domnii Români își aduseră aminte că aveau a se ocupa mai întâi de țera lor de câtă de sôrta imperiului Turciei, atunci Constantin Cantemir cu 5,000 de Moldoveni bătea la Boian pe gloriosul Sobieschi, care avea 25,000 de Poloni. Țările române dovedeau atunci că nu se pôte merge la Constantinopole călcând peste ele dușmănesce.

D-lor, mai târziu una sută ani era românimea în mult mai rea stare de lucruri de câtă în timpurile lui Constantin Cantemir și Șerban-Vodă, și cu toate acestea tot nu se putură bucura Potemkinii și Kaunitzii și nu se realiză împărțirea țărilor noastre. Pentru ce? Pentru că ori cât de căduți, Români ridicară fruntea și luptară; pentru că apărători generosi ca princip le de Lygne vorbi Europei în numele lor, pentru că imperaticea Maria-Teresa, care scria lui Mercy, la Paris, că „*dans les affaires de la Moldavie nous avons entièrement tort*“ (o dicea

acésta de și lua Bucovina), totu ea dicea Austriei să nu facă greșala unei împărțiri a Turciei; „speru, dicea ea, că nu voru face acésta nici urmașii mei!“ Și nu numai Maria-Teresa împedica desființarea noastră ci și un Domn depărtat ca Ludovic, care scrie note către Vergenes, în care oprea cu amenințarea o împărțire a țărilor române, note în care, de alt-mintrelea, dicea „cà les cours partageantes, je les crois plutôt en observation vis-à-vis les unes des autres et se défiant d'elles mutuellement.“

Și împărțirea nu s'a făcutu, căci se gasea încă destule brațe, destui Români cari se aducă cuvântul lor modestu, dera cuvântu puternicu la dreptatea Europei; (aplaus), împărțirea nu s'a făcutu, cum nu se va face nici astăzi. Dera Rusia stărui în calea, permiteți-mi să o dicu, greșită, în privința țărilor noastre, ceea-ce făcu pe cea dânteiu generațiune a epocii de regenerare pe care mulți din Dv. au vedut-o, d'a nu continua sentimentele de simpatie cu care se făcuseră primele legături dintre țările noastre cu vechiul Țar al Moscovei. Acésta greșelă, — căci și imperiile mari, ca și ómenii mari încă potu greși, — acésta greșelă avu consecințe nenorocite, care se simțiră până în timpul resbelului Crimeei. Acésta greșală va esplica puternicul, cavalesculu imperatoru Alexandru II, sentimentele opuse ce convențiunea din 4/16 Aprilie mai întâlne în sinul reprezentatiunei naționale. Acésta ne esplică opozițiunea ce întâlne ministerul din partea a cătoru-va deputați și cari 'i dicea că, perdenda din vedere scopul vechi al politicei naționale, *neatârnnarea țerei*, au intrat în alianță cu Rusia în contra Turciei.

Noi la 4/16 Aprilie anul trecut am votat convențiunea ce s'a încheiat cu guvernul Majestăței Săle Imperatorului Alecsandru, căci am fostu înțelesu ca și d-vóstră, d-lor miniștri, că Rusia, condusă de mâna generosă, liberală și cultă a actualulu său imperatoru, că Rusia în care iobagia a făcutu locu cetățenulu, că Rusia, care în conferințele din urmă de la Constantinopole a arătat că nu urmăresce resolvarea cestiunei Orientulu

cu scopul de cucerire, și a explicat cum înțelege ea rezolvarea cestiunei Orientului, că Rusia de astăzi nu mai este Rusia din zilele de greșeli, și de la începutul secolului al 19-lea. În această convingere amă aprobată convențiunea, vedând mai ales art. 2 din acesta și amă aprobat'o, cu inima plină de recunoscință pentru generosul și adevărat creștinul imperator, prin sub-scrierea căruia Rusia recunoscă și garanta nu numai integritatea teritorului dără recunoscă implicit și însăși independența noastră.

În totu casul, acea convențiune o aprobăm avându credință că ea făcea ca torentul, care în Martie amenința ogorul românesc, în Aprilie, mărginit în zăgaze, aflate de înțelepciunea Dv., se transforma într'unu fluviu restrins care avea se trecă fără a măli câmpia.

D-lor, convențiunea acesta nu a fostu folositore numai nouă, și, pentru ca să ne convingem, n'avem de cât să citim ce dăce unu jurnal importantu alu imperiului vecin, *Iuvalidulă rusescă*.

Acesta recunósce grelele momente în care Rusia a declarat resbelu, enumeră tóte dificultățile și la bilanțul avantajelor nu vede de câtu concursul Muntenegrului și amicia, transformată în urmă în alianță, a României.

„La intrarea oștirei noastre în România”, dăce marele organu rusescu, „ele fură cordialu primite de guvernământu și de popor. etc.”

Amicia cu care națiunea Română a primitu armata rusescă care se declara că merge să pună în esecutațiune protocolul Conferinței din Constantinopole, nu credem să o fi alteratū oru jicnitū nici unu actū alu reprezentației țerei. Din contra, Camera acesta a aprobatu mai în unanimitate tóte dispozițiunile ce ministerul a luatū în interesul alianței acesteia și a armatelor rusești și a mersu până acolo acele dispozițiuni că vedurăm pe ostașii noștri, pe mica noastră armată alături cu viteza armată imperială, luptându-se și vârsându'si sângele pentru creștinătate și omenire, o vedurăm cum a avutū

fericirea să primescă bine-voitoare laude de la însuși marele imperator. Chiar și în cele din urmă zile, jurnalele rusești mai seriosă precum este acela pe care-lu citai „Invalidul Ruscă” recunosc:

„Că la Plevna de la luarea căreia, precum evenimentele ulterioare au probat, că atârna succesele și victoriile ce încunună astăzi armata rusă în drumul Constantinoplei, „*Invalidul ruscă*” recunosc, și că: la Plevna situațiunea armatei ruse era grea și că această se ameliorează numai prin întrunirea armatei Române la corpul de la Vest, sub comanda imediată a bravului nostru Domnitor.

Așa fiind starea lucrurilor, astăzi, în momentul când mamele și sociele române sugrumă oftatul inimii lor amărite de pierderea a lor lor, cătând mângăerea lor în credința viitorului mai fericit al patriei, în acea simțire care a redescoperit străbuna harnică îndreptând-o din orașe și din sate spre câmpul de onoare, la Plevna, la Rahova, la Lom-Palanca, la Vidin; în momentul când toți Românii salută voioși isbânde neîntrerupte ale Altei Săle marele Duce peste Balcani, prin ce greșelă a noastră nu scim, auzul țerei este isbit în mod neașteptat de sciri care de care mai întristătoare?

Condițiunile propuse de Rusia pentru acordarea armistițiului cerut de Turcia sunt oficial cunoscute, fiind comunicate de guvernul engles Camerei Comunelor.

Acele condițiuni care sunt publicate și de toate foile noastre, socotesc de prisos a le mai citi, căci Dv. le cunoșteți; dară amintindu-le nu putem să nu facem în intrul inimii noastre o întrebare: ore nu era mai potrivit, mai în concordanță cu recunoșterea de fapt a independenței noastre de către Rusia, ca la sub-scrierea actelor de armistițiu, decât nu și ală preliminarilor păcii să fie luat parte și ună trimisă ală nostru în mod direct, sîn cel puțin să se fi întrebat prealabilmente, care sunt dorințele guvernului nostru? Dară să vede că panta pe care natangia a împins mereu pe

nenorociții Turci, 'i-au făcut să ignoreze că la Plevna, alături de armata rusă era și armata noastră. Se vede că, atunci când Joie vrea să pierdă pe cineva 'lă lipsește de minte. Dăru nu putem să dăm totu astu-felu și despre alte sciri răspândite cu mare intenție în presa europeană. Astu-felu „Morning Post“, din 27 Ianuarie scrie că condițiunile de pace, comunicate de ambasadorul rus Suvalov, cabinetului englez, sunt: independența României cu mărire teritorială, spre a o compensa pentru cesiunea către Rusia a unui pământ de la gurile Dunării.

Alte jurnale au fost și mai categorice, căci au numit chiar partea de locu pe care România urmărește să o cedeze Rusiei la gurile Dunării.

D. G. Vernescu. Spuneți care parte anume?

D. V. Al. Urechii. Basarabia.

Unu fioru rece a sgușuitu la această scire inima tuturor Românilor, de la unu capăt până la cel-altu alu țerei, și cu toate acestea multe dăle nimeni dintre noi, reprezentanții țerei, nici din Cameră nici din Senatu, nu 'și-a permis până astăzi să lă dea credință unoru asemenea sgomote. Pentru ce? Pentru că se știe că România n'a fost în resbelu cu Rusia ca, învinsă se plătescă, învingerea sa. De ce? Pentru că nici banca ministerială nici noi, Cameră, nici Senatu, nu avem dreptulu după Art. 2 din Constituție, să înstreinăm, nici măcaru unu palmacu din pământulu Patriei. Cum? Cându oștenii noștri moru vitejește pentru a realiza independența țării, noi, oștirea legilor ei, vomu da subscrierea noastră pe unu act prin care se va deslipi de la mama patrie o provincie a ei? (Aplause). Nu vomu da-o cu voia noastră, căci suntemu răspunzători pentru ea nu numai urmașilor noștri, dăru și întregi Europi, care, recunoscându că Turcia nu avea dreptulu să o înstreineze, ne a înapoiat-o după resbelulu Crimeei. Nu vomu da-o de bună voie căci aru fi act de sinucidere: Basarabia, gurile Dunării, sunt titluri de noblețe cari ne-au deschis și ne vor deschide pe viitoru încă ușile ambasadurilor.

și a diplomației Europene, și care ne poate aduce de la Europa dorita neutralitate. N-o putem da de bună voie, pentru că nimeni nu poate cere de la reprezentanții țării Române ca prin recunoșcerea retrocesiunii Basarabiei române, ca nedreptă făcută prin tratatul de la Paris, să legitimeze cesiuni anterioare, nefăcute de ea. Nu putem da Basarabia pe compensațiuni teritoriale. (Aplause). Nu, nu suntem un popor cuceritor, noi, trăgându spada pentru independența noastră, n'am înțeles să răpim pe alții; noi nu voim să semănăm furtună în viitorul nostru prin alipirea de pământuri care nu sunt ale noastre. (Aplause).

Derru vorbesc, D-loru, intemeiatu pe jurnale, pe simple ipoteze, căci lucrul este imposibil. Cu toți cu noi simțimintele cu cari M. S. Imperatoarele Alexandru II face respectată înalta Sa subscriere, și subsemnarea Lui o avem pe convențiunea de la 4 Aprilie. Este imposibilă această retrocesiune, căci am fost și suntem sinceri aliați ai M. Sale și M. Sa prin acte neîndoioase a recunoscut independența noastră. Este imposibilă și de necredut știerea răspândită, căci cum se poate, ca a doua zi după bătăia de la Plevna, pe mormântul încă cald al celor cari au murit strigându: Trăiască România! Trăiască Țara! Cum se poate ca pe mormântul lor să ni se ceară a subscrie un act de înstăinare a unei părți din țara lor: (Aplause prelungite). Nu putem crede că Impăratul va îngădui această greșelă, care ar pune umbră neagră în luminosa pagină a istoriei Domniei sale.

Derru se șoptesce că această retrocesiune a Basarabiei o cere suvenirile, interesele și onorea militară a Rusiei, care se simte datoră a nimici tratatul de la Paris în toate efectele lui.

O cere această retrocesiune a Basarabiei, suvenirile de cari ar fi acoperit acest pământ, suvenirile luptelor și a gloriilor Rusiei în contra Turciei? Nobil este cultul suvenirilor străbune, derru care suvenir de glorie străbună ar putea să precumpănescă înaintea

istoriei acea altă suvenir, care ară lăsa, la pasivul mare și gloriosei Rusii rumperea Basarabiei de România, România fiindă aliată sinceră a Rusiei? (Aplause).

Suvenirile Rusiei în Bassarabia? Derră ale Rusiei suntă de ună secolă și ale năstre de 17! (Aplause). Derră din ală Rusiei oră din ală nostru sânge este plămădită pământulă acestei țeri pene în rărunchii lui? Rusia oră vechii Dragoși și Basarabiă au apărată țermulă stângă ală Dunării până la Mare și la Dnistru în potriva Sultanilor, căroră nimeni din prejură și în Europa nu mai resistan? (Aplause). Rusia senu Românii se bătură la Rahova, la Tighina, la Cahul sub Ión-Vodă, la Chilia? Voiesce Rusia monumente în adevără neperitóre în Basarabia? Le pôte avea nu numai în Basarabia, ci și în tôte orașele României: în inima tutuloră! Nu are de cătă să dică oștiriloră sële puternice: „cine ară putea disputa vouă cu succesă luarea Bassarabiei? Pu-teți să mergeți în Basarabia, derră nu veți merge pentru că o apăără în contra unei dorinți greșite a animei rusesci, *onórea Rusiei*. (Aplause).

În adevără, d-loră, când este vorba de onóre, ea nu pôte fi de două feluri: una care se cêră reluarea Basarabiei, și alta prin convențiuuea de la 4 Aprilie să garanteze integritatea țerei năstre și menținerea Basarabiei pentru Moldova. (Aplause).

Derră o cere acéstă retrocesiune interesele Rusiei? Din contră, ea ară proba uă dată mai multă Europei scopuri de cuceriri, care după cum a declarat'o în conferința de la Constantinopole, suntă departe de ea. Interesele bine înțelese ale Rusiei suntă împăcate cu esistența unei Românie libere, omogene, care se'si măsore întregimea dragostei și recunoscinței către Rusia, pe întregimea hotareloră sële. (Aplause).

Este interesulă Rusiei, ca să ajute acéstă țără, ca se ajungă a înființa acele *state unite* de răsărită ale Europei, care se fie tamponulă dintre gîntea slavă și germană. (Aplause).

Dacă Europa ară isbuti până la ună ore-care punctă

să'și esplice incorporările trecute până la 1812, ea nu ară putea, sigură, să mai înțeleagă pe acele de la 1878.

La 1788, principele de Lygne, ca se apere țările române, voia să convingă pe Potemkin, — atâta căduse *stima* Rusiei, pentru țera acesta, — voia să convingă pe Potemkin, să se facă Domnă în ambele țări unite, numai să fie libere de Turci. Potemkin avându alte gânduri de cucerire, respuse principelui de Lygne, dându din umeri: „je me moque bien de cela.“

Principele de Lygne dicea: „au mois rendez ces deux pays indépendants des Turcs à la paix.“

Ei bine am înțelesă pe Potemkin, care în fața tristei situațiunii ce guvernele grecești făcea țărilor Române de atunci, răspundea lui de Lygne: „nous verrons“, dicându prin urmare, nu! Dără ađi, după Grivitză, după Opanez, după Rahova, Imperatulă a disă Românilor: *V'amă vėđută!* (Aplause). Apoi, putemă noi admite ađi, că Rusia ne ară face o cerere ca acele de care, ipotetică, ne ocupămă?

Dacă ea ni s'ară face, ei bine, la rândulă nostru să nu ne sfimă de a ne face și noi datoria. Și o datorămă acesta chiară respectulă ce trebuie să purtămă Marelui și bunului Impărată, care nu se putea alia cu ună poporă mortă. Să nu fimă bănuiti de donchișonade. Scimă că suntemă ună stată mică, scimă că nu putemă arunca mănua aceluia contracăruia am avea dreptul să ne plângem. Nu avem nevoie de bravade ca să ne sustinemă dreptul. Tote partidele, noi cu toti nu cerem nimica la care nu avemă dreptulă, și etă de ce nădăjduescă că vomă găsi sprijinulă în marinima Marelui Imperatore, care ne aū găsită demni să stămă alături cu viteza sa oste. Dăca noi ne vomă face datoria, și Europa va veni în sprijinulă nostru; Europa s'ară convinge că ne amă înțelesă rolulă de sentinelă veghiătore la gurile Dunărei. Europa, D loră, nu pôte a ne părăsi cândă ne va vedea stândă sentinelă veghiătore, a intereseloră ei la Dunăre și când va vedea că nu numai deputati dără țera întrégă, toate partidele, amă înțelesă că suntemă datoră să pas-

trămă întreagă și ne-atinsă individualitatea noastră națională. Și, d-loră deputați, nu d-văstră veți fi aceia care se acoperiți cu vëlă funebru scaunile reprezentanților din Basarabia în acestă parlamentă. Nu, după acele bănce cuvântulă reprezentanților Basarabiei va mai resuna încă. Său dacă va înceta, ei bine, să scie Europa că nu va fi departe atunci și pentru dânsa ziua încetărei dreptăței și a libertăței. (Aplause prelungite).

Rogă dără pe minstrii să bine-voiăcă a ne spune care e credința ce trebuie să dămă sgomoteloră amenințătore ce să respândescă cu întetire în jurnalele din țără și streinătate? (Aplause).

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

1944-1945